

OBSAH

Předmluva	9	Politický systém	61
To nejlepší ze Švýcarska	9	Hospodářství	63
		Architektura	63
		Umění	65
Před cestou	11	Velká města	70
Informace	12	Přehled	70
Cestovní doklady	12	Curych	70
Celní předpisy	12	Winterthur	88
Organizované zájezdy	13	Basilej	89
Turistická sezona	13	Bern	106
Oblečení a výbava	13	Ženeva	123
Peníze	14	Lausanne	135
Pojištění	15		
Praktické tipy A–Z	17	Exkurzy	
Bezpečnost	18	Migros a „Dutti“	28
Cestování pro tělesně postižené	18	Fén	45
Děti	19	Prastarý zvyk pro ranní ptáčata	91
Domácí zvířata	19	Hrací orloj na věži Zytgloggeturm	109
Elektrina	20	Henri Dunant a Červený kříž	129
Jídlo a pití	20	Cesta Švýcarska	196
Jízda autem	25	Proroci počasí z Muothatal	206
Krizové situace	26	Údolí Reussu – prostor pro život nebo pro dopravu?	208
Kurzy	26	Tradiční bydlení na stáří – Stöckli	249
Mapy a literatura	27	O sýru a sýrařství	250
Nakupování	27	Die Wasserfuhren	318
Noční život	30	Stará obchodní stezka přes Simplon	323
Otevírací doby	30	Prvovýstup na Matterhorn	328
Pošta a telefon	30	Combat de Reines – kravské zápasy ve Wallisu	333
Příjezd a zpáteční cesta	31	Ticinské domy a jejich historie	345
Sport	32	Historie Monte Verità	374
Svátky a dny pracovního klidu	35	Procesí o velikonočním týdnu v Mendrisiu	409
Ubytování	35	Bündenský heroický boj proti benzinovému kočáru	416
Veřejná doprava	38	Průsmyky Graubündenu	430
Zdraví	39	Rétorománština – „mateřština“ Graubünden	452
		Chalandamarz	461
Země a příroda	41	Sgrafito – ztvárnění fasády v Engadinu	468
Geografie a krajina	42	Cukráři z Graubünden	470
Klíma	43	Umělecká dynastie Giacometti	483
Ekosystém Alp	45	Finanční centrum Lichtenštejnsko	491
Flóra a fauna	46		
Lidé a kultura	49		
Dějiny	50		
Národ a jazyk	59		

Bodamské jezero a východní Švýcarsko 145

Přehled	145
Kanton Schaffhausen	145
Thurgau	151
Kanton St. Gallen	158
Appenzellerland	172
Kanton Glarus	176

Střední Švýcarsko 183

Přehled	183
Luzern – město světél	183
Vierwaldstätterské jezero	194
Entlebuch a Napfgebiet	200
Luzerner Hinterland	202
Baldeggské, Hallwilerské a Sempašské jezero	203
Zug	203
Schwyz	204
Muotathal a Hölloch	205
Einsiedeln	207
Urnerland	208
Nidwalden a Obwalden	212

Berner Oberland 215

Thun – City of the Alps	215
Kolem Thunského jezera	220
Interlaken – mezi jezery	222
Západní Berner Oberland	225
Oblast kolem Jungfrau	230
Brienzersee	234
Haslital	237

Mittelland 240

Aargau	240
Olten a Solothurn	244
Menší města a zámky severně od Bernu	247
Emmental	249
Fribourg/Freiburg	252
Výlety v kantonu Fribourg	258
Bielersee a Seeland	261
Neuenburgersee	271

Jura 283

Přehled	283
Waadtländer Jura	283

Neuenburským Jurou	286
Z Franches Montagnes do Basileje	292

Ženevské jezero (Lac Léman) a Waadt 298

Přehled	298
Chablais a Waadtlandské Alpy	298
Lavaux	301
La Côte	309
Oblasti Waadtu dále od jezera	312

Wallis 318

Přehled	318
Goms	319
Brig	322
Saas-Fee a údolí Saaser Tal	324
Zermatt a Matterhorn	327
Z Raronu do Sierre	332
Crans-Montana	335
Sion/Sitten	336
Martigny	339
St. Maurice	341

Ticino 343

Přehled	343
Brána do Ticina – masiv Gotthard	348
Valle Bedretto	350
Valle Leventina	350
Riviera	353
Valle di Blenio	354
Bellinzona	358
Valle Morobbia	363
Nížina Magadino	363
Locarno	365
Ascona	372
Z Losone do Brissaga	375
Val Verzasca	378
Valle Maggia a vedlejší údolí	380
Pedemonte	385
Centovalli	386
Val Onsernone	387
Východní břeh Lago Maggiore	389
Monte Ceneri a Val Vedeggio	390
Lugano	391
Malcantone	399
Ceresio	402

Mendrisiotto	406
Graubünden	416
Přehled	416
Dějiny	416
Chur	417
Bündner Herrschaft – kraj Heidi a Johanny Spyriové	421
Schanfigg a Arosa	424
Vorrderheintal (údolí Předního Rýna)	425
Trasa přes San Bernardino	433
Misox	436
Mittelbünden	440
Prättigau a Davos	448
Untere Engadin	454
Val Müstair/Münstertal	462
Oberengadin	469
Val Poschiavo/Puschlav	476
Val Bregaglia/Bergell	481

Knížectví Lichtenštejnsko 487

Přehled	488
Dějiny a politika	488
Hospodářství	490
Hlavní město Vaduz	490
Venkov – „Ländle“	492

Příloha 497

Architektonický glosář	498
Rejstřík	499
Autoři	512
Fotografie	512

Mapová část I–XXIII

Plány měst

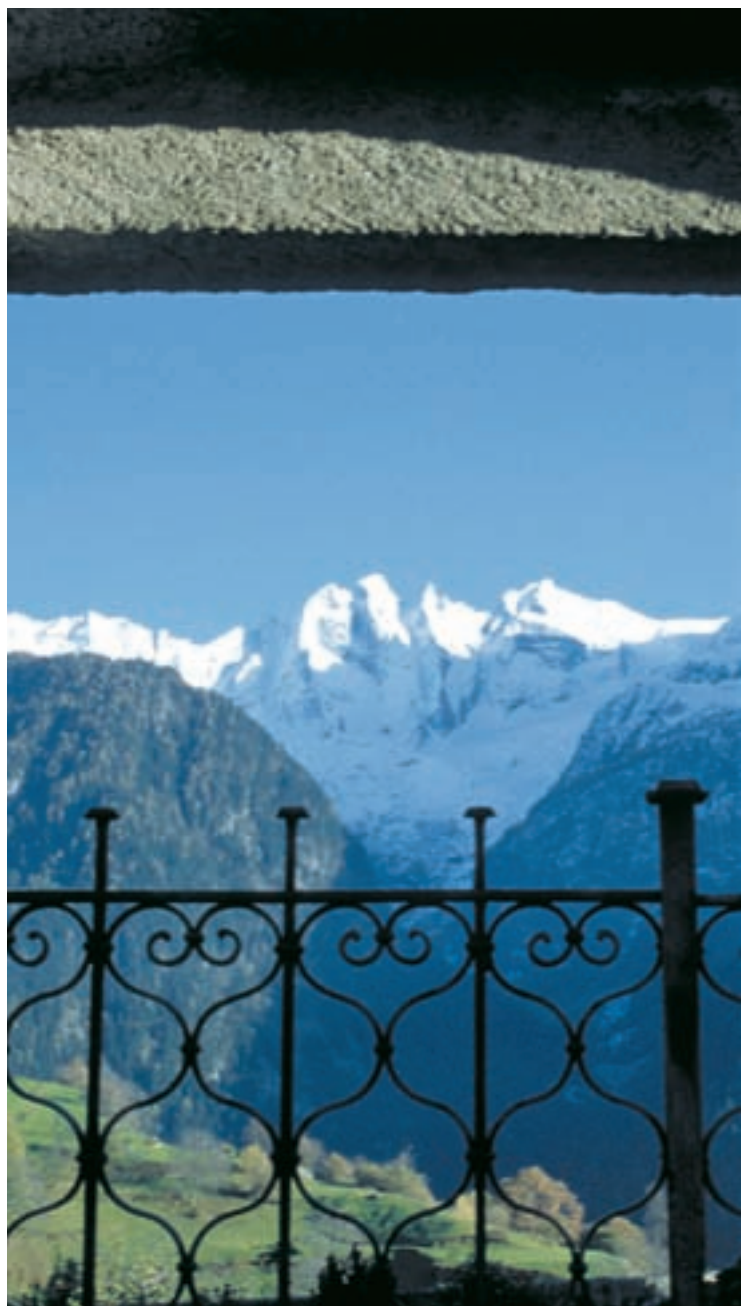
Basilej	92
Bern	110
Biel	262
Curych	přední přebal
Fribourg	254
La Chaux-de-Fonds	288
Lausanne	138
Locarno	366
Lugano	392
Luzern	184
Montreux	304
Neuchâtel	274
St. Gallen	160
Thun	216
Vevey	306
Yverdon-les-Bains	280
Ženeva	124

Mapy

Berner Oberland, severní Wallis	XIV
Bodamské jezero	IV
Centrální Švýcarsko	VIII
Graubünden	XVIII
Jižní Jura, okolí Bernu	VI
Jižní Ticino	XXII
Jižní Wallis	XX
Lichtenštejnsko, severní Graubünden	X
Severní Jura, okolí Basileje	II
Severní Ticino, západní Graubünden	XVI
Švýcarské kantony	I
Švýcarsko v přehledu	zadní přebal
Ženevské jezero	XII

Soubor map

Na konci tohoto průvodce se nachází soubor map. V **nadpisech** u popisu jednotlivých měst, regionů a památek se na tyto mapy odkazuje kvůli snadnější orientaci. Římská číslice odkazuje na číslo stránky, písmeno a arabská číslice na čtverec mapy. Tak například **XX/A2** znamená, že toto místo se nachází na straně XX ve čtverci A2. **XX/A2-3** znamená, že oblast (např. údolí) se táhne přes více čtverců.

PŘEDMLUVA

Švýcarsko se svými krajinnými celky, pestře strukturovanými v malých rozlohách, se prakticky nedá v prostoru jednoho cestovního průvodce představit úplně a zároveň přehledně. My jsme se o to však pokusili a vybrali jsme hlavní **těžiště** (velká města, Alpská území a Ticino), přesto jsme však popsali vybrané trasy Středohoří a Jury. Tento průvodce se soustředí především na **kulturu**. Krajina je většinou sama o sobě natolik krásná, že není třeba ji popisovat.

V kapitole „Praktické tipy A–Z“ jsou zodpovězeny **praktické otázky**, které je třeba před cestou projít. **Popisy cest** jsou seřazeny podle švýcarských turistických regionů, v jejich rámci jsme vždy vybrali „typickou“ trasu, které se však nemusíte držet. Švýcarsko je tak malé, že si každý bez problémů může vybrat vlastní trasu a přejíždět z jednoho regionu do druhého nebo si vybrat jakékoliv místo jako základnu pro jednodenní výlety – což se vyplatí i finančně.

Na koncích kapitol o velkých městech nebo sousedících regionech jsou doporučení k ubytování, gastronomii, zajímavosti, muzea, výlety atd., údaje se ověřují před každým novým vydáním.

Přejeme vám zajímavou a přínosnou cestu.

*Eva Meret Neuenschwander,
Jürg Schneider*

TO NEJLEPŠÍ ZE ŠVÝCARSKA

- **Aletschgebiet:** Jen stěží najdete úchvatnější krajinu, než je oblast Aletsch a čtyřtisícovky v Oberwallisu.

- **Basilejský karneval:** Basilejský karneval je prastarou tradicí, která každým rokem okouzluje domácí i turisty.
- **Bern:** Středověké bernské Staré město s dómem a šesti kilometry podlouhí je světovým kulturním dědictvím.
- **Filmový festival Locarno:** S projekcemi na Piazza Grande rámovaném stavbami v lombardském stylu je filmový festival v Tessinu jedinečný.
- **Jura:** Kdo hledá klid a neporušenou krajinu, rozhodně se zotaví ve výšinách švýcarského pohoří Jura.
- **Kulturní a kongresové centrum Luzern:** Zřejmě nejvelkolepším příkladem moderní architektury je KKL od *Jeana Nouvela*.
- **Rheinfall a Rheinfahrt:** Největší evropské vodopády si zaslouhují okliku přes Schaffhausen, nejlépe v kombinaci s návštěvou Starého města a plavbou po Rýnu až k Bodamskému jezeru.
- **Matterhorn:** Nelze vynechat!
- **Jižní Graubünden:** Navštěvovanými přírodními klenoty jsou údolí Val Müstair, Val Puschlav a Val Bergell.
- **Curych:** Jedno z nejvíce trendy měst v Evropě, s elegantními butiky, slavnými restauracemi a nejrůznějším potěšením úplně pro každého. Vrcholem sezony bývá srpnová Streetparade.
- **Klášteř Müstair a kostel sv. Martina v Zillis:** Klášteř v jihovýchodním cípu Švýcarska a malovaný strop v kostele sv. Martina v Zillis v oblasti Schams jsou předními románskými památkami.

Odkazy

Tvorba turistického průvodce není možná bez podkladové literatury. Chceme tedy upozornit, že mnohé informace v naší knize pochází z bedekru „Umělecký průvodce po Švýcarsku“ od Společnosti pro kulturní dějiny Švýcarska.